

SAMENVATTING

Gregorius Thaumaturgus ('De wonderdoener') is een van de meest charismatische figuren uit de geschiedenis van het vroege christendom. Hij wordt al eeuwen lang beschouwd als de leerling van Origenes; later werd hij bisschop van Neocaesarea en evangeliseerde hij Pontus. Er is al onderkend dat zijn evangelisatie ondersteund werd door niet alleen zijn geschriften maar ook door een groot aantal wonderen, die uitmuntende kerkvaders als Basilius van Caesarea en Gregorius van Nyssa en vele andere hagiografen aan hem toeschreven. In de afgelopen veertig jaar hebben wetenschappers echter de fundamenteën van zijn biografische en literaire profiel radicaal ter discussie gesteld; zelfs zozeer dat uitspraken over de figuur van Gregorius voor velen ongegrond schenen.

In dit onderzoek is ernaar gestreefd de mate van betrouwbaarheid te verifiëren van Gregorius' identiteit, zoals deze in de traditie tot stand kwam, op basis van een kritische evaluatie van de oude bronnen die betrekking op hem hebben en van de belangrijkste werken die aan hem zijn toegeschreven. De dissertatie valt in twee delen uiteen. Het eerste deel van deze studie handelt over drie kwesties die verband houden met het probleem omtrent zijn biografie. Een korte samenvatting van de culturele context van Neocaesarea vormt de inleiding voor het onderzoek naar de oude getuigenissen over Gregorius. Dit onderzoek wordt gevolgd door een deel waarin de chronologische problemen met betrekking tot zijn werken worden besproken. Het tweede deel bevat vier hoofdstukken waarin *In Origenem Oratio Panegyrica* (CPG 1763), *Metaphrasis in Ecclesiasten* (CPG 1766), *Ad Theopompum de passibili et impassibili in Deo* (CPG 1767), *Confessio fidei* (CPG 1764) en *Ad Gelianum* centraal staan in het onderzoek. Hier wordt betoogd dat de getuigenissen over Gregorius, zoals opgetekend in de oude bronnen, substantieel betrouwbaar zijn omdat de oude biografische bronnen in hoge mate betrouwbaar zijn én omdat de belangrijkste werken die aan hem zijn toegeschreven inderdaad authentiek zijn. Uit deze werken kan ook goed de wijze worden afgeleid, waarop Gregorius de heidenen niet alleen confronteerde maar ook evangeliseerde.